JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. **Woensdag 18 Mei.** **N°. 39.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f*. 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is *zestig duiten* voor de *vijf woorden*, behalve het zegel.

Bij Koninklijk besluit van 19 Mei 1851 nó. 66, is *L. Fisser*, gewezen zoutverkoop-pakhuismeester te Soerabaya, die bij vonnis van den raad van justitie te Soerabaya, van 9 Junij 1837, bekrachtigd bij arrest van het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie, van 26 Julij 1837, is verwezen tot onteerende straffen, voor het vervolg ontheven van de smet van eerloosheid welke alsnog op hem rustte.

Benoemingen.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de ambtenaar *W. L. van Guericke*, laatstelijk resident van Ternate.

BESTEMD:

Op zijn verzoek, de civiele geneesheer te Cheribon *J. K. van den Broek*, tot uitoefening van de genees- heel- en artsenijmengkunde bij de faktorij voor den nederlandschen handel op Decima (Japan).

Ter Westkust van Sumatra:

BENOEMD:

Tot resident der Padangsche Bovenlanden, *P. T. Couperus*, thans resident van Tapanolie.

Tot resident van Tapanolie, *F. H. J. Netscher*, thans assistent-resident van Tanah-Datar, in de Padangsche Bovenlanden.

Tot assistent-resident van Tanah-Datar, in de Padangsche Bovenlanden, *C. H. Palm*, thans kontroleur 1 klasse.

Tot kontroleur 1 klasse, *V. Barthelomy*, thans kontroleur 2 klasse.

Tot kontroleur 2 klasse, *K. J. Jellinghaus*, thans kontroleur 3 klasse.

BELAST:

Met het civiel gezag in de XIII en IX Kotta's:

De kontroleur 1 klasse *J. A. W. Ophuysen*, thans in de afdeeling Natal.

In Natal, de kontroleur 1 klasse *V. Barthelomy*, thans te Kayoetanam.

In Kayoetanam, de kontroleur 3 klasse *H. A. Mess*, thans in de afdeeling Mandheling.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Directeur der Kultures,

BIJ HET KADER DER LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES,

ZIJN GEPLAATST:

De benoemde kontroleur 2 klasse *F. A. C. Halewijn*, in de residentie Bezoekie.

De benoemde kontroleur 2 klasse *A. Tauny*, in de residentie Preanger Regentschappen.

De benoemde kontroleur 3 klasse *H. M. van Rijssen*, in de residentie Preanger Regentschappen.

De benoemde kontroleur 3 klasse *C. W. F. Neijs*, in de residentie Kedirie.

De ambtenaar 2 klasse *J. Kniphorst*, in de residentie Bezoekie.

De ambtenaar 2 klasse *J. P. F. Gericke*, in de residentie Cheribon.

ZIJN OVERGEPLAATST:

De kontroleur 3 klasse *P. van Hoek*, uit de residentie Rembang naar Kedirie.

De kontroleur 1 klasse *H. A. Steijn Parvé*, uit de Preanger Regentschappen naar de residentie Banjoemaas.

De kontroleur 2 klasse *J. H. K. Phitzinger*, uit de Preanger Regentschappen naar de residentie Cheribon.

De kontroleur 2 klasse *N. F. C. Holmberg de Beckfelt*, uit de residentie Banjoemaas naar Bagelen.

De kontroleur 2 klasse, *J. M. de Brauw*, uit de residentie Bagelen naar Banjoemaas.

De kontroleur 1 klasse *L. H. van der Ven*, uit de residentie Bezoekie naar Madioen.

BIJ HET PERSONEEL DER INDIGO-KULTUUR.

ZIJN BEVORDERD:

Tot opziener der 2 klasse, de opziener der 3 klasse *C. T. Bisschoff*.

Tot opziener der 3 klasse, de opziener der 4 klasse *J. Corneille*.

ZIJN OVERGEPLAATST:

Uit de residentie Kadoe naar Bagelen, de opziener der 1 klasse *D. F. van der Heyde*, en zulks met herroeping zijner verplaatsing naar Bezoekie.

Uit de residentie Bagelen naar Bezoekie, de opziener der 2 klasse *C. W. Reep*.

Schutterijen, enz.

BIJ DE BATAVIASCHE SCHUTTERIJ,

ONTSLAGEN:

BIJ DE INFANTERIE.

Eervol, wegens vertrek, de kapitein Mr. *A. G. M. Smulders* en de 1 luitenants *B. Kopersmit*, *C. de Chauvigny de Blot* en Mr. *J. A. A. Leemans*.

Op verzoek, eervol, de 1 luitenant *H. N. Witbols Feugen*.

Eervol, de tweede luitenant *A. A. M. N. Keuchenius*.

BEVORDERD:

BIJ DEN STAF.

Tot kapitein-auditeur, de 1 luitenant-auditeur Mr. *M. J. Swart*.

BIJ DE INFANTERIE.

Tot kapitein, de 1 luitenants *S. M. Canter Visscher*, Mr. *H. C. Nolthenius* en Mr. *L. W. C. Keuchenius*.

Tot 1 luitenants, de 2 luitenants *J. van Lennep*, *J. R. Kleyn*, *C. Briët*, *F. G. van Bloomen Waanders*, *C. F. W. Wiggers van Kerchem* en *J. A. Stok*.

BIJ DE KAVALLERIE.

Tot ridmeester, de 1 luitenant *G. Suermondt*.

Tot 1 luitenant, de 2 luitenant *J. L. Adam*.

BENOEMD:

BIJ DE INFANTERIE.

Tot 2 luitenants, de sergeant-majoor *P. Landberg Jr.*, de korporaals jhr. Mr. *F. Junius van Hemert*, *D. Janette Walen* en *C. L. Dankmeyer*. en

de schutters *G. L. J. van der Hucht*, *F. H. Tiedeman* en *C. Boers*.

Militair Departement.

GOEDGEKEURD:

Dat door het Militair Departement zijn overgeplaatst,

BIJ DE INFANTERIE.

Bij het 7 bataillon, de 2 luitenant *J. W. Auffmorth*, van het 1 bataillon.

Bij het 8 bataillon, de 2 luitenant *J. C. Hamakers*, van het garnizoens-bataillon in de 1 militaire afdeeling.

Bij het 9 bataillon, de kapitein *W*, *Heijmans*, van het garnizoens-bataillon op Banka.

Bij het 11 bataillon, de 1 luitenant *J. Verschuijl*, van het garnizoens-bataillon in de 2 militaire afdeeling.

Bij het 12 bataillon, de kapitein *W. A. Doerleben*, van het 2 bataillon, de 1 luitenant *J. B. A. Schorrer*, van het garnizoens-bataillon in de 3 militaire afdeeling (Banjermassin).

Bij het 14 bataillon, de 1 luitenant *H. von Ziwet*. van het garnizoens-bataillon in de 3 militaire afdeeling (Banjermassin).

Bij het garnizoens-bataillon- in de 1 militaire afdeeling (Bantam), de kapitein *H. Raat*, van het 12 bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de 1 militaire afdeeling (Anjer), de 1 luitenant *A. W- F. H. Tuckerman*, van het 8 bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de 1 militaire afdeeling (Cheribon), de kapitein *H. van Houten*, van het 9 bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de 2 militaire afdeeling (Magelang), de 2 luitenant *C. B. D. Ohrly*, van het 8 bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Banka, de 1 luitenant *P. C. S. van der Blom*, van het 9 bataillon.

Bij het garnizoens- bataillon in de 3 militaire afdeeling (Banjermassin), de 1 luitenant *A. M. van der Hucht*, van het 14 bataillon, en de 2 luitenant *W. R. H. Tergau*, van het 12 bataillon.

BIJ DE ARTILLERIE.

Bij het Personeel:

De 1 luitenant *J. Welter*, van het materieel.

Bij het Materieel:

De 2 luitenants *M. S. du Pui* en *H. G. Boumeester*. van het personeel.

Advertentien.

Bekendmaking.

Met referte aan de bekendmaking, voorkomende in de *Javasche Couranten* van 23 en 27 April en 4 en 7 Mei jl., No. 33, 34, 36 en 37, ten aanzien van het vertrek der stoomschepen, bestemd voor den overvoer der brievenmalen van *Batavia* naar *Singapore*, via *Muntok* en *Riouw*, gedurende het jaar 1853, maakt de directeur der producten en civiele magazijnen bij deze bekend, dat ten gevolge van het vroeger vertrek van *Hongkong* der van daar naar *Singapore* bestemde mailboot *in deze maand*, dan bij de hierboven bedoelde regeling was bepaald, het stoomschip, bestemd voor den overvoer der brievenmaal van *Batavia* naar *Singapore*, instede van op 26, op 24 dezer van hier zal behooren te vertrekken; zullende mitsdien op *Maandag* 23 dezer bij het postkantoor te *Weltevreden* worden gesloten de brievenpakketten, bestemd om te worden verzonden naar *Singapore* en van daar per landmail naar *Europa*; terwijl de sluiting der pakketten bestemd voor *Banka*, *Palembang* en *Riouw*, zal plaats hebben op *Zondag* 22 dezer.

BATAVIA, 12 *Mei* 1853.

De Directeur voornoemd,
DE VEER.

De resident van Pekalongan maakt bekend, dat op Woensdag 25 Mei 1853, des voormiddags ten 9 ure, op het residentiekantoor te Pekalongan, in het openbaar zal worden uitbesteed, de oprigting van een gebouw, bestemd voor de gouvernements lagere school aldaar.

Vendutien.

Op Donderdag 19 Mei, voor het commissiehuis van *Vaupel en Co.*, van diverse negotiegoederen.

En

Op het Heemradenplein, tegen 2 pCt. vendusalaris, door *John Pryce en Co.*, van eene groote partij nieuwe jattiehouten balken van diverse dimensien, zoomede kleine balkjes en chinesche doodkistplanken.

Op Vrijdag 20 Mei, door *E. S. Voute*, voor rekening zijner principalen, voor het woonhuis van wijlen den heer *J. M. Wertheim* op Rijswijk, van het meubilair, behoorende tot het hotel Weltevreden, de wagenverhuurderij, en om 11 ure precies het woonhuis.

En

Des morgens ten 10 ure, voor 's lands kleding en provisie pakhuizen van 150,875 amst. pd. koffij, oogst 1851, op de west-indische bereiding, slechte kwaliteit.

Op Zaturdag 21 Mei, des morgens ten 10 ure, in het locaal der Beurs, voor rekening van het gouvernement, van eene hoeveelheid van 40,000 Mexikaansche dollars, en zulks bij kavelingen van 1000 stuks.

Nagelaten Boedels.

De weeskamer te Batavia roept bij advertentie van 14 Mei 1853 op, alle debiteuren en krediteuren in den boedel van wijlen *Donald Crawfurd*, om betalingen of aangiften te doen binnen drie maanden.

De boedelkamer te Soerabaya roept bij advertentie van 9 Mei 1853 op, de debiteuren en krediteuren in de nalatenschap van wijlen den chinees *Kweek Kim-Tian*, om betalingon of aangiften te doen binnen drie maanden.

De gecommitteerden in onchristen sterfboedels te Cheribon, roepen bij advertentie van 5 Mei jl. op, de debiteuren en krediteuren in den boedel van wijlen den arabier *Said Mohamad Radjap* en bij advertentie van 6 Mei jl., die in den boedel van wijlen den chinees *Tang Siong Wat*, om binnen drie maanden betalingen of aangiften te doen.

Vertrekkende Personen.

L. J. Ferwerda en echtgenoot.

G. J. B. Honig.

BATAVIA.

In den vroegen morgen van gisteren arriveerde Z. M. stoomschip *Celebes* alhier ter reede, komende van Sambas.

GURLEIJ DE ROOVER. (*vervolg*.)

Uit de pause in hun gesprek, kon ik opmaken, dat de vreemdeling den sergeant zijne wapens toonde; ik ... in de huisdeur staan en zag, dat ik juist geraden had. De vreemdeling had zijn rok opengeknoopt en ... een paar pistolen met zes loopen en een lang ... Ik had den man al meer gezien en wist dat hij Gurley heette; ik had ook van hem en zijn onver... avontuurlijken aard reeds menig bewijs ge... Hij was hetgeen men bij ons *campfollower*, ...volger, noemt. Intusschen was hij noch mar...nter, noch slager of iets dergelijks bij de armée, ...zonder bepaalde bezigheden trok hij met de troepen mede. Zulke lieden vond men veel in het leger, ... hoe zij het aanvlegen om aan den kost te komen, ... voor mij en mijne kameraden een geheim. Eenigen hunner waren spelers van beroep en maakten goede ... met faro of monte; anderen hadden altijd een ... paard of een gouden horologie te koop, of konden ... maand soldij voorschieten. Gurley bemoeide zich ... met den paardenhandel en had aan eenige officieren van mijn regement paarden verkocht; daarbij ... dan niet gevraagd, hoe hij aan die dieren kwam, ... de verdenking rustte op hem, dat hij ze zonder be... verkregen had. Gurley beweerde uit Texas te ... maar de andere Texaners, van welke meer andere op dezelfde geheimzinnige wijze in hun onderhoud voorzagen, kenden hem niet, en hij had zich eerst bij ons leger gevoegd, toen wij het dal binnen rukten. Hij was een krachtig gebouwd man, met een afzigtelijk gelaat, dat door de pokken en verschillende lidteekens geschonden was. Het geheele uiterlijke van den man teekende evenwel onverschrokkenheid en moed, en daardoor werd het afschuwelijke van zijn gelaat eenigzins getemperd. Ik nam terstond het besluit hem tot mijn reisgezel te nemen en zoo als ik eerst voornemens was geweest, onverwijld met den postwagen te vertrekken. Ik sprak hem dus aan:

»Gij zijt voornemens met den postwagen te vertrekken?»

»Ja, kapitein.»

»Denkt gij, dat het veilig is?»

»Voor mij veilig genoeg,» hernam hij glimlagchend, »ik heb niet veel te verliezen en buitendien ben ik niet bang voor die schurken. Zij krijgen gewoonlijk meer dan zij uitdeelen, als zij te doen hebben met zulk een wilde als ik.»

»Gij hebt dan al met hen te doen gehad?»

»Wel zeker!» hernam hij met een schaterlach, hetwelk ten doel scheen te hebben mijne vrees te verdrijven.

»Ik zal ook morgen naar de hoofdstad reizen.»

»Gij ook?» vroeg hij, en het berigt scheen zijne belangstelling gaande te maken.

»Ja,» hernam ik, »dan behoeft gij het niet alleen te wagen. Zijn wij met ons beiden, dan is het gevaar minder.»

»O, te vreezen is er niets; neem slechts uwe beste pistolen. Als wij beiden zoo goed gewapend zijn, zullen de roovers er niet eens aan denken ons lastig te vallen; niet het minste gevaar is er te duchten. Ik wenschte maar zoo veel te hebben als ik aanneem in veiligheid over te brengen.»

»Goed, ik hoop u in den postwagen weder te zien; het verheugt mij dat gij mede reist,» en daarmede ging ik naar mijn kwartier terug, om toebereidselen voor de reis te maken. Spoedig had ik mijne zaken ingepakt, daarna nam ik in de *casa de diligencia* een billet en vernam, dat de wagen met het aanbreken van den dag zou vertrekken, om bij helder lichten dag de Sierra te kunnen passeren.

Met het aanbreken van den dag zat ik in den postwagen op eene zijbank en Gurley naast mij, vier Mexicanen op de voorste banken en tegenover mij, en zoo reden wij in een schemerend morgenlicht langs den naar de hoofdstad voerenden weg voort. Ik had mijne pistolen, daar zij mij hinderden, tusschen mijn rug en het kussen, waartegen ik leunde, gelegd, ten einde ze bij een onverhoedschen aanval terstond onder mijn bereik te hebben. Na verloop van een uur hadden wij Lerma

Aan boord van dien bodem bevond zich de gouvernements kommissaris voor de residentie Westerafdeeling Borneo, de Hoog Edel Gestr. heer Mr. *A. Prins*. die onmiddelijk na zijne ontscheping naar Buitenzorg is vertrokken.

Naar men verneemt zouden er weder vijandelijkheden van de zijde der Chinezen van Montrado hebben plaats gehad, en wel op eene verraderlijke wijze, die echter door de schitterendste wapenfeiten onzer troepen gestraft zijn. Men ziet de nadere berigten dienaangaande met algemeen verlangen te gemoet.

— In de *Javasche Courant* van heden wordt eene opgave gevonden van het bedrag der inschrijvingen ten behoeve der noodlijdenden te Banda, op verschillende plaatsen in Indie plaats gehad hebbende, en dat, bereids in 's lands kas gestort, ter beschikking van den resident van Banda gesteld is geworden.

Die inschrijvingen hebben tot dus verre bedragen als volgt:

Patjitan.......	f 328,—	Per transport	f 7675,60
Madioen	» 1235,—	Djokjokarta...	» 435 —
Krawang	» 298,60	Kedirie	» 169,—
Riouw	» 250,—	Banjoemaas ...	» 317,—
Priaman	» 16,—	Tagal.........	» 256,—
Pekalongan ...	» 349,—	Japara........	» 195,—
Bantam........	» 213,—	Cheribon.......	» 341,—
Tjandjor......	» 398,60	Pekalongan ...	» 534,90
Kadoe	» 118,—	Soerakarta....	» 3041,—
Samarang.....	» 286,—	Pasoeroean....	» 521,—
Bawean........	» 16,60	Bezoekie......	» 118,
Bankallang....	» 160,—	Probolingo.....	» 263,—
Soerabaya.....	» 3718,—	Batavia (bijdragen des handels).	f 1665,—
Rembang	» 389,—		
Transportere	f 7675,60	Te zamen.	f 15533,30

Nog is tot bovengemeld einde bij 's lands kas ontvangen:

De zuivere opbrengst van een te Batavia gegeven concert, ad........ » 5366,60

Het 1/3 der zuivere opbrengst eener aldaar gegevene tooneelvoorstelling, ad.......... » 451,—

En van den artiste *Potier* en zijne vrouw, leden van het tooneelgezelschap.......... » 12,—

Gezamenlijk bedragende................ f 21362,90

Deze belangrijke som strekt ten bewijze, hoe algemeen de deelneming is geweest in het lot dier ongelukkigen en hoe schoon de liefdadigheid op nieuw zich heeft doen kennen, dan wij twijfelen niet of dat bedrag zal nog aanmerkelijker bevonden worden, zoodra van *alle* plaatsen de inschrijvingen bekend zullen zijn.

— Men meldt van Soerabaya dd. 12 Mei het volgende:
In den nacht van den 11 op den 12 dezer maand werd een diefstal met inbraak gepleegd bij een der geachtste negotiehuizen te Soerabaija. De zware ijzeren geldkist, waarin zich eene waarde van meer dan twintig duizend gulden aan geld benevens ander waardig handelspapier bevond, heeft men vervoerd, zoodat er geen twijfel bestaat of de diefstal moet door een complot zijn gepleegd. In den vroegen ochtend van den 12 waren verschillende policieagenten in de weer, en het is van harte te wenschen dat eene *spoedige* ontdekking bedoeld handelshuis weder in het bezit van deszelfs eigendom moge brengen en de daders eene voorbeeldige straf mogen ondervinden.

CALIFORNIE.

De *San Francisco Herald* van den 17 Februarij behelst het navolgende:

De bevolking van California bedraagt, volgens eene in 1850 gehouden telling, 69.610 Americanen met inbegrip der zwarten en kleurlingen, benevens 22.358 vreemdelingen, dus in het geheel een getal van 91.968 inwoners.

De gunstige berigten uit Australie ontvangen hebben aldaar grooten indruk gemaakt en menigeen, die in California met weinig vrucht in de mijnen heeft gearbeid, maakt zich gereed naar de Australische goudgronden te vertrekken en hun voorbeeld zal nog door ettelijke personen gevolgd worden. De stoomboot Monumental City, gezagvoerder Adams, zoude den 18 Februarij naar Sydney en Melbourne vertrekken en tegen het einde der maand, door het stoomschip New-Orleans gevolgd worden.

De hoeveelheid goudstof, gedurende Januarij 1853, van San Francisco uitgevoerd, wordt op eene waarde van 4.576.013 Spaansche matten berekend, terwijl de uitvoer over Februarij op 5.320.593 Spaansche matten geschat wordt.

Miss Catherine Hayes, de Iersche zangeres, maakte een ongeloofelijken opgang te Sacramento en was voornemens de mijnen te bezoeken.

BRITSCH-INDIE.

Van Calcutta schrijft men, in dato 24 April, dat de Rajah van Bhurtpore overleden is. Gedurende geruimen tijd had hij ernstig aan de dyssenterie geleden; toen zijne ziekte snel toenam is de heer *Tyler*, commissaris en agent van den Luitenant-Gouverneur met den geneesheer *Murray* derwaarts vertrokken, ten einde den kranken vorst te zien.

Zij kwamen omstreeks een uur na zijnen dood te Bhurtpore aan. De rust is in het minste niet door dit overlijden gestoord geworden. De afgestorvene laat als erfgenaam een zoon van omtrent drie jaren na. Hij was een beschaafd man, wiens groote gastvrijheid en minzaamheid door allen, die zijn land bezochten, nimmer zal worden vergeten. Hij was door allen, die hem kenden geacht en de verbeteringen, die hij, gedurende de laatste jaren in zijn land invoerde, zullen zijn dood lang door zijne vrienden doen betreuren.

— Nog schrijft men, dat de stoombootmaatschappij te Bombay een begin gemaakt heeft, met hare stoombooten tusschen die haven en Suez in de vaart te doen, en zulks met eene vermindering van een vierde van den door de Oost-Indische Compagnie stoomschepen bepaalden vrachtprijs.

Het stoomschip » Urizeer'' is op zijne reize van Liverpool naar Bombay op de Laccadiven-eilanden vergaan; de equipage is echter gelukkig gered geworden.

— Van Madras wordt gemeld, dat aldaar den 28 Maart een hevige storm gewoed heeft; verscheidene schepen zijn geheel vergaan en men heeft vele menschenlevens te betreuren.

— Den 5den April, zoo verhaalt de *Pinang Gazette* van den 9den dier maand, viel een Hindoe, *Mutu Samy* genaamd, op zijnen schoonvader aan en sloeg met een scherp zwaard, veel overeenkomende met dat waarvan de Dayacker zich bedient, hem bijna het hoofd van den romp. Vervolgens wierp hij zich op zijne vrouw en wondde haar gevaarlijk op verschillende plaatsen; hij eindigde dit bloedig tooneel door zich zelven den strot af te snijden. Alle drie bevinden zich thans in het hospitaal.

De arme vrouw is zoodanig gewond, dat haar, bijaldien er eenige hoop op behoud bestond, hare beide armen en een been zouden moeten worden afgezet.

— Den 6den April sneed zich een Chinees mede den strot af, doch de wond was niet doodelijk en hij bevindt zich thans in het hospitaal onder geneeskundige behandeling.

— Den volgenden dag hing zich een Chinees in de Pinangstreet op, met dat gevolg, dat hij, toen men hem afsneed, dood gevonden werd.

— De *Straits Times* vermeldt, in haar nommer van den 26 April, dat het P. & O. Compagnies stoomschip » Shanghae'' dat den 18 dier maand deze haven verlaten heeft om naar Sydney te stomen, dertig passagiers van de eerste klasse, die naar de Australische kolonien wenschten over te steken, aan boord had. De meeste dezer landverhuizers waren langs de landroute te Singapore aangekomen. Eene groote teleurstelling werd door eene menigte passagiers, voor wie geene plaats meer aan boord was, ondervonden, daar zij alsnu genoodzaakt waren achter te blijven. De superintendent, kapitein *Marshall*, heeft ten einde deze teleurstelling te matigen, besloten onmiddelijk na de aankomst van de Londen Mail van den 24 Maart, de » Chusan'' (die dagelijks van Sydney wordt teruggewacht) derwaarts te doen vertrekken.

Het wordt duidelijk, dat er schepen van grooter charter, die maandelijks moeten vertrekken, voor dit traject zullen benoodigd zijn, daar een zeer uitgebreide handel tusschen deze haven en Melbourne zich ontwikkelt, die niet alleen belooft van duur te zijn, maar ook in omvang te zullen toenemen.

— De *Straits Times* van den 3 Mei behelst het navolgende:

Laatsleden Zondag is eene vloot van omstreeks veertig jonken onder convooi van H. M. sloep » Bittern'' naar China gezeild. Genoemd schip zal zijne reize tot in de golf van Siam voortzetten, alwaar men verneemt, dat vele rooversprauwen, goed gewapend en met Chinezen bemand, den terugkeer naar China van de handelsjonken van Singapore afwachten.

— Van Singapore verneemt men, dat Harer Majesteit sloep » Bittern.'' die den 4 April Batavia verlaten had, den 22 aldaar is teruggekeerd. Met leedwezen deelen wij mede, dat, eene week na het vertrek van Batavia, de cholera zich aan boord vertoonde en de eerst officier als een slagtoffer dier ziekte gevallen is. Zijne stoffelijke overblijfselen zijn des Zondags avonds begraven.

— Men schrijft van Singapore, dat de cholera aldaar nog niet geheel heeft opgehouden; verschillende doodelijke gevallen hebben zich, gedurende de laatste dagen, aldaar voorgedaan.

— De goudgravingen te Mount-Ophir kunnen voor het oogenblik als gestaakt beschouwd worden. Vele Europeanen zijn aldaar overleden, en de overigen werden, door ziekten, genoodzaakt zich van daar te verwijderen en bevinden zich thans, in een bedenkelijken toestand, in het hospitaal te Malacca; het gevondene goud is va de allerminste hoedanigheid.

BIRMAH.

Tijdingen uit dit land deelen mede, dat de vesti van Mean-Toon is ingenomen en een groot aantal zijn volgelingen gedood is; hij zelf heeft zich door de vl gered. Kapitein *Fytche* zit hem op de hielen. De Engelsche troepen hebben zeer veel geleden. Vi officieren zijn gedood en elf gewond, terwijl het ge gesneuvelde en gewonde soldaten tot acht en zeven opklimt.

De Rangoon Chronicle van den 19 Maart deelt med dat de prijs der levensmiddelen in de Citadel te Ava eene ongehoorde hoogte gestegen is. Deze omstandi heid heeft onder de soldaten des konings een opro doen ontstaan; zij hebben al de voorname ambtenar van het Hof aan Ming-dong-meng overgeleverd, d daarop met zijne troepen de Citadel binnen trok en d zelve naar hartelust plunderde, zelfs de koninklijke bo kerij niet sparende.

Meng-dong-meng nam bezit van het paleis en pr clameerde zichzelven tot koning. Den afgezetten vo is een geschikt verblijf aangewezen, waar hij onder b waking verblijft.

SIAM.

De berigten omtrent den handel luiden uit dit la zeer gunstig.

De lijken van de overledene koningin en haar ki zijn den 20 Maart met de meeste plegtigheden, die do eene tallooze schare volks werden bijgewoond, verbran De hevige regen heeft echter eenig nadeel aan sommi dier plegtigheden toegebragt en de ontbranding van vuurwerken belet.

CHINA.

De laatste berigten omtrent den opstand deelen me dat de oproerlingen den 21sten Maart Nangkin hebb ingenomen, edoch genoodzaakt geworden zijn die st weder te ontruimen en in weinig meer tijds dan é voornacht, op den 6den April, door den generaal *Hean Yung* te Tan-Yang, omstreeks dertig mijlen zuidwaa van Nanking, verslagen zijn. De tijdingen, die de 12den April Shanghae bereikten, verdienen het mee geloof en behelzen dat van de zijde der opstandeling alleen tweeduizend man gedood en een honderd en d tig gewond zijn.

De vreemdelingen verkeerden in een staat van gro onrust en hebben verscheidene vergaderingen gehoud en zich zelven tot een korps vrijwilligers vereenig ten einde elken mogelijken aanval, door de muiteling op hen te doen, af te slaan. Men wil dat driehonde man van het 59ste regiment en een honderdtal sch ters van het Ceylonesche last hebben ontvangen, spoedigste, naar het noorden op te trekken, ten ein des gevorderd aldaar van dienst te zijn.

— *The Overland China Mail* van 22 April de mede, dat men van Canton schrijft, dat, geduren den nacht, de lijnen van den Franschen vlagge zijn afgesneden, doch voegt er bij, dat zij dit be moeijelijk gelooven kan, aangezien er, zoo verre h bewust is, onder de vreemde residenten dezer hand plaats, zich geene kwade jongens bevinden; en he nu de Franschen te regt of ten onregte hun vlagge in de tuinen der Factorij geplant hebben, zoo wi het ons te gelooven, dat een onzer landgenooten of der Americanen zich, in zoo hoogen graad verachte zoude gemaakt hebben, om, onder begunstiging duisternis, datgene te verrigten, waartoe hij bij kl dag den moed niet bezat.

— Te Hongkong hebben des nachts eene menigte st diefstallen plaats gevonden en zelden ging er een n gen voorbij, waarop geene klagten van inbraak maakt werden. De heeren *Brooks*, *Amada*, *Br Murphy* en *Duddell*, werden binnen weinige da bestolen; de eenige dief werd in een Chinesche woni in het westelijk gedeelte der stad, gepakt, en ontv alvorens aan de politie te worden overgeleverd, de bewoners, die hij mede trachtte te berooven, duchtigen dragt slagen.

AUSTRALIE.

Nieuwsbladen van Sydney tot het einde van Fe arij loopende, behelzen minder gunstige berigten trent de goudgravingen aldaar.

De ontdekking van het kostbare metaal, in g hoeveelheden te Ballarat gevonden, heeft groote schudding gemaakt en deze omstandigheid heeft mijnwerkers genoopt hunne stations te verlaten en de rijke velden van Ballarak te vertrekken.

De heer *Hargreaves* heeft, alvorens naar Enge te vertrekken, de westelijke goudvelden bezocht.

— De tijdingen uit Victoria (Port-Philip) tot het van Maart melden, dat de prijs van het goud tot en-zeventig shillings het ons gestegen is. Gedu de laatste week zijn 44.119 oncen goud van de

---

bereikt; vervolgens door de moerassen heen waren wij aan den voet van het gebergte gekomen en begonnen nu te stijgen. Daar ik den vorigen avond op een vrolijk afscheids-partijtje met mijne kameraden had doorgebragt, zoo was ik nog al slaperig, en trachtte, toen de wagen het gebergte opreed, in mijn mantel gehuld, wat te sluimeren. Doch ik sluimerde bij tusschenpoozingen, want ik werd telkens onzacht uit mijne droomen gewekt, door het stooten van den wagen op den rotsachtigen grond. Gedurende de oogenblikken, dat ik wakker was, bemerkte ik dat wij door eene schilderachtige streek reden, omgeven door hooge, steile bergspitsen en diepe afgronden, wier wanden met pijn- en cederboschjes beplant waren. Hier en daar verhieven zich hooge aloëgroepen langs onzen weg. Deze grootsche, schoone natuurtooneelen boezemden mij thans echter weinig belang in, want ik was zoo slaperig, dat mijne oogen van zelf digt vielen. Het kwam mij voor dat wij reeds dagen lang den berg opreden — en zulk eene verbeelding ontstaat ligt, als men van tijd tot tijd insluimert. Ik werd zeker wel voor de twintigste maal wakker toen ik bemerkte, dat de wagen stilstond, om aan de vermoeide paarden een oogenblik rust te verleenen. Toen de wagen stil stond, stak Gurley zijn hoofd buiten het portier en vroeg onzen mexicaanschen postillon of hij bij hem op den bok mogt zitten, daar hij de schoone bergstreken eens wilde bewonderen; de postillon was er mede tevreden en Gurley klauterde op den bok. Ik was er regt mede in mijn schik, want ik kreeg er eene gemakkelijke plaats door, doch het verwonderde mij, dat zulk een ruw en alles behalve sentimenteel man als Gurley, zooveel smaak in de schoonheden der natuur had. Met die gedachte hield ik mij evenwel niet lang bezig, maar maakte gebruik van mijne ruime plaats en strekte mij in mijne geheele lengte op de bank uit, waarop ik spoedig en vaster dan vroeger, insliep. Hoe lang ik sliep, weet ik niet, maar ik werd wederom gewekt, dewijl de wagen stil hield, en een der Mexikaners, mij bij den arm schudde en toen ik de oogen geopend had, uitriep: » ik geloof dat er roovers in onze nabijheid zijn.» Zijne landslieden schenen zeer beangst te zijn en het woord ladrones, ging van mond tot mond. Ik zag nu buiten het portier; wij bevonden ons in eene donkere boschachtige streek, maar roovers ontwaarde ik niet. Intusschen kon ik niet begrijpen, waarom de wagen hier zoo plotseling was blijven stil staan. Ik wierp mijn mantel af, om mijn hoofd beter buiten het venster te kunnen steken en zag nu duidelijk dat de berg met boomen en kreupelhout gebarricadeerd was: ik keek vervolgens naar den bok om Gurley of den postillon te ondervragen en hoorde den laatste *carajos* vloeken, schijnbaar onzeker wat te doen. Tevens bespeurde ik dat Gurley teekens gaf aan een voor mij onzigtbaar persoon, terwijl hij de regterhand met vier in de hoogte gestoken vingers ophief. beteekent, er zijn er vier,» dacht ik; terstond d stak hij de beide handen geopend in de lucht. ken, dat wij ongewapend waren. Ik keerde mij om, om naar mijne pistolen te voelen en greep Terwijl ik er een te voorschijn haalde en den spande, trachtten mijne beangste reisgezellen mij te houden en schreeuwden: *No, por su vida, nos mataran los ladrones!* Om uw leven niet, heer, de roovers zouden ons ombrengen! Juist hun met de woorden: *Afuera, quitate Cobardes!* mij begaan, lafaards! geantwoord, toen ik boven *y Mexico!* hoorde roepen en aan de stem Gurley kende. — *Dios y Mexico*, klonk het uit meer da dozijn kelen en onder verward geschreeuw en trappel. Zoo ver ik kon, ging ik buiten het liggen en lag met mijne pistool op Gurley aan op zijn achterhoofd. Ik trok af, doch hoorde den haan op de pan slaan; de pistolen waren loopen en anders voortreffelijk; ik draaide dus den cylinder om, en tot mijne ontzetting weigerde de tweede loop. Daarop ging ik in den wagen te het pistool te onderzoeken en zie, geen enkel p sions-dopje zat er meer op. Nu greep ik het and tool, en bespeurde, toen ik weder uit het portier liggen, den wagen omringd door donkerbruine welke hunne karabijnen op mij en mijne rei

naar Melbourne verzonden; de geheele uitvoer tot heden wordt op 455.147 oncen geschat.

— Het barkschip »Merope" is op deszelfs overtogt van Melbourne naar Adelaide, in de nabijheid van Portland, gestrand en heeft eene algeheele schipbreuk geleden. Steenkolen zijn in onbegrensde hoeveelheid te Portland ontdekt; zij bevinden zich eenige weinige mijlen landwaarts in en bijna aan de oppervlakte van den grond, en er zijn zekere sporen van steenkolen in de onmiddelijke nabijheid der stad gevonden.

— Het Amerikaansche schip »Shirley" is van Boston met eene aanzienlijke lading levensmiddelen aangekomen en zoude weldra door nog verscheidene andere schepen gevolgd worden.

— Van Tasmania (van Diemensland) wordt gemeld, dat de kolonisten zich zeer verheugen over de ter sprake zijnde terugroeping van sir *William Dennison*. Inschrijvingen ten bedrage van 1400 ponden sterling zijn verzameld, ten einde eene vrije kerk te Launceston te bouwen.

Ook is er eene inschrijving geopend met het doel een cathedraal kerkgebouw te Hobart-Town op te rigten.

— Berigten van Nieuw Zeeland deelen mede, dat de gouverneur een besluit heeft afgekondigd, hetwelk eene vertegenwoordigende constitutie aan Nieuw Zeeland belooft. Hevige schokken van aardbeving zijn te New-Plymouth en Nelson gevoeld, doch hebben geene schade aangerigt. Eene kopermijn is acht mijlen binnenwaarts van Nelson ontdekt en bereids geopend. De ader heeft eene wijdte van zes tot acht voeten. In de nederzettingen te Canterbury is goud in groote hoeveelheden gevonden.

— De goudvelden te Auckland brengen nog steeds ongehoorde schatten op.

— De *Adelaide Observer* van den 5den Maart behelst het berigt, dat er Zaturdags te voren, in het centrum van die stad, goud ontdekt was. Zulks moge vreemd schijnen edoch is niettemin boven allen twijfel verheven.

Oud en jong verdringen elkander bij het werk, dat goede vruchten oplevert. In weinige minuten had een der gravers bijna een ons goud verzameld en anderen waren niet veel minder gelukkig.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

De Engelsche thee-cultuur in Britsch-Indië.

(*Vervolg van No.* 37.)

De heeren *Gordon* en *Gutzlaff* werden dus eenige jaren geleden naar China gezonden, met last om zaad te verkrijgen voor de Indische kweekscholen, voor welker aanleg geschikte punten reeds door de heeren *Royle* en *Falconer* waren uitgezocht. De twee zendelingen op weg naar Fokien, zonden reeds uit Amoy de eerste zaden over, van welke ook binnen kort de eerste oogst van Indische theeën geplukt werd. Maar de kunst van het zaad te bewaren, was toen onbekend, en negentig percent van het overgezondene was onvruchtbaar, toen het de Himalaya bergen bereikte. Daar dit het geval was geweest met al het zaad dat men ontvangen had, dacht men algemeen, dat de Chinesche kooplieden het zaad opgekookt of bedorven hadden, eer zij het leverden. Het is den heer *Fortune* gelukt, hen van deze hatelijke aantijging te zuiveren. Van de kostbare verzamelingen door dezen heer overgezonden, is slechts zeer weinig verongelukt, wat alleen toe te schrijven is aan de wijze van inpakking en verzending. Van dit zaad heeft men nu reeds rijke oogsten verkregen in Calcutta en in de Himalaya bergen. In de lente van 1842 werden negen Chinezen naar Indie overgebragt op verzoek van dr. *Falconer*, die met groot regt weigerde het bestuur der thee-cultures op zich te nemen, zonder de hulp van ervaren werklieden. In den herfst van datzelfde jaar werd de eerste zending van Indische thee door dr. *Falconer* naar Engeland overgebragt, en aan het oordeel van de welbekende Engelsche thee-makelaars *Ewart*, *Maccaughy* en *Delafosse* onderworpen. Deze heeren verklaarden, dat de thee van »goede kwaliteit was, van fijnen, zuiveren smaak, en zeer geschikt voor de Engelsche markt." In het volgende jaar werden zestien kleine kisten door dezelfde werklieden toebereid, overgezonden. De heer *Fortune* was echter alles behalve tevreden met de werklieden en twijfelde of één van allen in de binnenlanden van China zijn beroep geleerd had. Waar er zoo veel afhangt van de behandeling van de thee en van eene kennis van de kleinste bijzonderheden in het inpakken, is het dus van het hoogste belang om goede werklieden te krijgen. Inderdaad, de eenige klagt, welke men over de kwaliteit van de thee gehoord had, was dat die te veel gebrand bij het droogen en slecht ingepakt was. De uitslag van de zending van den heer *Fortune* is geweest, dat bijna twintig duizend planten van de beroemde zwarte theedistricten van *Woo-e-Shan*, en van de groene theelanden in het hart van China, naar de Himalaya bergen overgebragt zijn. Zes zeer bekwame Chinesche werkbazen en twee pakkers, met eene groote menigte werktuigen en gereedschappen werden ook uit het welbekende thee-district van *Hwuy-Chow* naar de plantaadjes van de Compagnie in de bergen, gezonden.

Het is dus met reden te voorzien, dat de thee-cultures van de Himalaya bergen in het vervolg veel betere theesoorten zullen opleveren, dan tot dus ver het geval geweest is, hoewel de uitslag reeds ver de verwachtingen van de aanleggers dezer inrigtingen overtroffen heeft. De overeenkomst van de luchtgesteldheid in de Chinesche theelanden en in de Himalaya-districten is ook bevestigd door den heer *Fortune*, die vele planten van hetzelfde geslacht en met dezelfde variatiën in beide landen ontdekt heeft. Hij heeft ook tevens de groote overeenkomst van de geologische gesteldheid van beide landen opgemerkt, en het volmaakte welslagen van de onderneming heeft zijne vroegere beweringen bekrachtigd. Op de markt van Almorah in het district van Kumaon, bragten, reeds in 1847 de verschillende theesoorten uit de Himalaya plantaadjes de volgende prijzen op: groene theesoorten (en gros), van negen tot tien shillings per Engelsch pond: zwarte theesoorten van zes tot zeven shillings. In de lente van 1849 en 50 werden 2656 pond thee op de markt gebragt, waarvan 600 pond naar Engeland overgezonden werden. De kenners verklaarden, dat deze thee met de beste Chinesche theesoorten kon wedijveren. Sedert dien tijd is men vlijtig voortgegaan met de uitbreiding der theetuinen en zoodra het plan van den heer *Fortune* verwezenlijkt is, die de inboorlingen de bebouwing en behandeling der planten wil leeren, is het zeker, dat de theeoogsten belangrijke opbrengsten zullen opleveren op al de markten van Indië, en zelfs van Engeland. Dr. *Jameson*, nu aan het hoofd der thee-cultures in de Himalaya bergen, verklaart ook in zijn officiëel verslag, dat ten minste de helft der zwarte theesoorten, die verkocht werden, door de inboorlingen zelven was opgekocht. De grove Boheathee werd aan de Bhoteahs geleverd tegen ongeveer vier schillings het pond, om door hen over de bergen naar Thibet vervoerd te worden. De waarschijnlijkheid bestaat ook, dat het niet lang meer zal duren als de invoer niet verboden wordt, of de markten van Thibet geheel en al zullen voorzien worden door de Britsche provinciën.

Onder de rijke bewoners van Thibet, zegt de heer *Moorcroft*, is de thee reeds sedert vele eeuwen eene behoefte geworden, maar het gebruik er van onder het volk is slechts in de laatste zestig jaren algemeen geweest, binnen welken tijd, het zich ook uitgebreid heeft over de landen van Bokhara en Kaschmir, en van dáár ook over het Punjaub en Kaboel. Tot dus ver echter, zijn vele der bewoners van Thibet genoodzaakt geweest de bladeren van zekeren doorbloeijenden boom, die niets van den theestruik heeft, in plaats van groene thee, en die van een anderen boom voor zwarte thee te gebruiken: beiden worden geleverd door het Britsch district van Bisahar. Men begrijpt ligt, welke opening deze landen opleveren voor den verkoop der echte theesoorten uit de Himalaya plantaadjes.

Een groot voordeel, hetwelk de Indische thee oplevert, boven de Chinesche is, dat eerstgenoemde vrij blijft van die verwstoffen, welke in ruime mate in de fabrijken van *Hwuy-Chow* gebruikt worden bij het bereiden van de groene thee, en zonder welker aanwending men nu de thee als geheel en al ongeschikt voor de markt zou beschouwen, wegens het ontbreken van de schoone kleur, welke zoo zeer gezocht wordt.

Over dit onderwerp zullen wij de ondervindingen van den heer *Fortune*, met eenige andere bijzonderheden, in een volgend nommer mededeelen.

INGEZONDEN STUKKEN.

BATAVIA, 17 *Mei* 1853.

Aan
de Redactie van den JAVA-BODE.

Mijne Heeren!

Het doet mij leed, dat ik nogmaals uwe welwillendheid moet inroepen, (liever deed ik het niet,) dan ik dien toch wat te doen, om eenigzins met fatsoen, van de zaak, welke ik begonnen heb, af te komen.

Gij weet, Mijne Heeren! in uw nommer van gepasseerden Zaturdag, heeft de Biologie eene zegepraal behaald, zooals ik nimmer had verwacht. De Heer D. is als een wel-toegerust kampvechter moedig tot den strijd tegen mij opgetreden. Hij heeft met kracht van wapenen gestreden! Hij heeft als overwinnaar het kamp verlaten. Ach, ware het daar maar bij gebleven! maar neen, niet slechts heeft hij mij geheel mat gezet, maar hij heeft mij bovendien gehavend, vreesselijk gehavend; mijn verstand, mijn geloof, mijne Christelijke liefde heb ik in den strijd verloren, mijne gansche reputatie staat op het spel.

Wat nu te doen? Zwijgen!! Ja, maar dat staat zoo flaauw, zoo vreesachtig. Strijden!! maar dan dient het toch met dezelfde wapenen te geschieden. — Strijden!! maar is de *Java-Bode* wel voor zulk eenen strijd geschikt, zouden uwe geachte Lezers, Mijne Heeren! daarmede wel zeer gediend zijn? Strijden, openlijk strijden, en dat met Mijnheer D., en dat met zulke wapenen als hij gebruikt!! neen, ik zoude het zeker schandelijk verliezen. De Heer D. heeft zulk een helder hoofd, hij heeft zóóveel Bijbelkennis, hij is zóó belezen, zóó gevat, zóó naauwlettend, hij denkt zóó diep, hij stelt zóó fijn, al wat hij zegt is zóó ad rem, dat het dwaasheid zou zijn, mij met zulk eenen kampvechter te durven meten.

Intusschen, Mijne Heeren! zwijgen, geheel zwijgen, mag ik niet, want al bezit de Heer D. de gaaf om scherp te recenseren, hij bezit ook tevens de gaaf om met vele woorden weinig te zeggen, en nog minder te staven, en ik weet niet of het U gegaan is als mij, ik heb mijne vraag nog geenszins beantwoord gevonden. Bovendien komt het mij voor, dat de Heer D. mijn schrijven in een eenigzins ander licht heeft voorgesteld dan ik wel bedoelde. Trouwens, het is den man niet kwalijk te nemen, hij is geheel met de Biologie vervuld. En waarlijk geen wonder! de Biologie heeft in korten tijd groote vorderingen gemaakt; wat zijn de geneesheeren in Nederlandsch-Indië toch ten achter, dat zij zelfs voor zeer weinige weken niet wisten, dat er in het zoogenaamde Mesmerische hospitaal te Calcutta honderde operatiën geschieden zonder eenige smart aan den lijder te veroorzaken *door den invloed der Biologie* zegge **Biologie**; en dan nog, door de Biologie begint de lamme reeds te loopen, weldra worden alle krukken weggeworpen! Wat heb ik gezegd? De tijden der wonderen staan op het punt van terug te keeren!!

Intusschen, Mijne Heeren, begrijpt mij wel; niet dat ik met de Biologie den spot wil drijven, niet dat ik hare regte beoefening bij een kinderspel wil vergelijken; ook heb ik dat niet gedaan, ik heb van *veelal* gesproken. Elke wetenschap toch, hoe weinig dan ook ontwikkeld, wordt hoogelijk door mij vereerd. Ik ben het volkomen met den Heer D. eens, dat de beoefening der Biologie de schoonste uitkomsten kan geven, en welligt allerheilzaamst voor de lijdende menschheid zal worden, ook zal ik mij nimmer vermeten, om de krachten des Allerhoogste in zijne natuurwetten te bepalen; doch dat doet mij leed, dat men die wetenschap *veelal* tot kinderspel gaat verlagen. Of waren sommige voorstellingen van de Biologie niet bij kinderspel te vergelijken? Is het b. v., geen kinderspel, wanneer de bioloog tot iemand zegt »val op den grond" terwijl de uitkomst is, dat hij werkelijk valt en zich jammerlijk bezeert? Is het geen kinderspel, twee mannen stokken in de hand te geven, en ze dan te dwingen, om elkander te slaan? Is het geen kinderspel, een man verscheidene minuten lang, op één been te laten staan, terwijl hij het andere omhoog houdt, waarvan het gevolg is, dat hij den volgenden dag vele smarten lijdt, en onbekwaam wordt voor het werk, dat hij te verrigten heeft? Ik vraag U Mijne Heeren! is dan die wetenschap ons van God gegeven, om daarmede kunstjes en grappen, dikwerf zeer gevaarlijke grappen te vertoonen, en een gezelschap een avond te amuseren? Neen! ik herhaal het; sommige voorstellingen der Biologie mogen nuttig of leerzaam zijn, doch zulk een Biologeren, als ik daareven noemde, is tot niets nut, en zij, die deze wetenschap daartoe bezigen, doen niets minder, dan haar tot een laf kinderspel verlagen.

Laat de Biologie blijven bij wie zij te huis behoort, in handen van geneeskundigen, die de krachten der menschen kennen, die dan ook weten tot hoever zij gaan kunnen, maar laat zij niet worden uitgeoefend door Jan en Alleman, inzonderheid niet door jongelingen, die naauwelijks de kinderschoenen ontwassen zijn, en in wier handen de Biologie zulk een gevaarlijk wapen worden kan.

De Heer D. heeft mij vroeger niet begrepen; ik geloof dat hij mij nu wel begrijpen zal, en twijfel niet, of als weldenkend mensch, zal hij nu moeten verklaren, dat ik gelijk heb.

En thans punctum Mijne Heeren! Alleen deze weinige regelen verzoek ik U nog te plaatsen, en hiermede neem ik afscheid in uw blad van de Biologie.

Ik heb de eer mij met achting te noemen

Mijne Heeren!

Uw Dw. Dienaar,

V. H.....

Advertentiën.

Getrouwd:

A. P. G. ABELS
met
L. W. A. COBLYN.

BATAVIA, 13 *Mei* 1853. (350)

gerigt hadden: *Abajo sus armos!* Werpt uwe wapens weg! brulde een der roovers. Ik zag mijne tweede pistool na, ook daarvan waren de dopjes verdwenen; in mijne vertwijfeling wierp ik de onbruikbare wapens weg, en moest mij gevangen geven. Terstond werden wij uit den wagen gesleept en aan handen en voeten gebonden. Terwijl een en ander voorviel, zag ik, tot mijne groote verwondering, Gurley midden onder een hoop roovers, die hem te lijf wilden; ik zag hoe hij zich dapper te weêr stelde en met zijne pistolen op hen schoot. Hij werd echter spoedig overweldigd, waarbij ik tevens ontwaarde, dat hij niemand gedood had en zelf ook niet gewond scheen. Nadat de roovers hem even snel als ons gebonden hadden, begonnen zij den postwagen te plunderen; spoedig lagen de pakken en kisten mijner makkers in het ongelnk over den weg verspreid en mijne bagage, bestaande uit een valies, waarin mijn beste uniform en eenige artikelen van weelde waren, werd evenzoo van den wagen gehaald. De pakkaadje werd evenwel niet op de plaats door de roovers geopend, zoo als ik verwacht had, maar op eenige door hen mede gebragte muilezels geladen; nu begon men aan onze zakken, en mijn mantel, mijn horologie en ongeveer twaalf dubloenen, die ik bij het kostbaar leven in Toluca had bespaard. Een en ander werd mij, met de groote behendigheid door de roovers ontnomen; in dit lot deelden mijn degen en mijne pistolen en spoedig had ik niet veel meer aan mijn lijf, dan mijn hembd, want een der roovers scheen ook veel smaak te hebben in mijn rok. In dien toestand werd ik, benevens mijne reisgezellen, langs een smal pad in het woud voortgesleept, tot wij een oud gebouw, de overblijfselen eener hacienda, of klooster, bereikten. Hier scheidde men mij van de anderen en bragt mij in het huis, waar men mij in een vertrek alleen liet, waarvan de muren sterk genoeg schenen te zijn, dat ik niet kon ontsnappen; wat er van Gurley en de Mexikanen werd, wist ik niet. Het vertrek had een klein venster, dat ik echter niet kon bereiken, daar mijne handen en voeten gebonden waren en ik mij niet van de plaats kon verroeren, waar men mij gebragt had. Ik kon evenwel hooren, hoe de schurken, buiten in den hof, den inhoud van mijn valies onderzochten en ik meende een of tweemaal Gurleys stem te onderscheiden, die luid en op gebiedenden toon iets beval. Ik zal wel een uur zoo luisterende hebben doorgebragt, toen plotseling een verward gedruisch ontstond, als of een hoop menschen heen en weêr liep en zich snel verwijderde. Daarop zwegen de menschen-stemmen en de andere geluiden en ik hoorde het hoefgetrappel in de verte verdwijnen. »Goede God! »riep ik uit, »zij hebben mij hier gelaten, om mij te laten omkomen! »en het gevoel, dat mij bij deze gedachte overviel, kan ik niet beschrijven. Ik wist, dat deze bandieten, daar ik geen hunner gedood had, wel niet zoo gruwelijk zouden zijn mij om te brengen, maar ik wist ook even goed, dat zij zich de moeite niet zouden geven, mij in het leven te behouden, daar zij mij voor hun vertrek niet eens van mijne banden bevrijd hadden; en weg waren zij allen, daaraan kon ik niet twijfelen, want ik had een geruimen tijd met inspanning geluisterd, doch niets gehoord. In de hoop, dat eenige mijner reismakkers in of bij het gebouw gebleven mogten zijn, riep ik zoo luid ik kon, maar niets antwoordde mij dan de echo. Ik wentelde mij over den grond, ik beproefde mijne banden met mijne tanden door te snijden, doch te vergeefs; ik was te vast gekneveld. Onder deze smartelijke pogingen drong een geluid uit de verte in mijne ooren, dat spoedig duidelijker werd. Daarop hoorde ik een krachtigen voetstap en den hoefslag van een paard op het plaveisel van den hof; daarop meerdere voetstappen, als of de hof met menschen gevuld was; ik hoorde deuren open rukken, mannen wier sporen en sabels op den grond kletterden, luid spreken en iemand in slecht spaansch vragen: »Gij weet dus zeker, dat zij hem hier heen gebragt hebben?

(*wordt vervolgd.*)

Op Woensdag den 18 Mei zal door den boekhandelaar *H. M. van Dorp*, in een der localen van de Societeit *de Harmonie* publiek worden verkocht:

Eene zeer belangrijke en goed geconditionneerde verzameling van Regtsgeleerde, Historische en Litterarische Boekwerken, uitmakende de Bibliotheek van Mr. *J. C. F. van Heerdt*. (340)

Vaupel & Co., zullen op hunne Vendutie van Donderdag den 19 dezer verkoopen: 2 kisten fijne Kinderhoeden, 1 kist fijne zwarte Parijsche Heerenhoeden, waaronder digtslaande met Veren, Meuniers, Jagthoeden en Petten, 1 kist Parijsche Petkleppen. 1 kist gekleurd Leder voor het bekleeden van Meubels, 2 kisten geparfumeerde Zeep en circa 200 kistjes fijne Waschzeep, 50 vaatjes Loodwit en 100 vaatjes Boter. (347)

Op de vendutie van Donderdag bij *Vaupel & Co.* zullen alsmede zonder reserve worden verkocht: acht kisten Aardewerk en een twintigtal kisten diverse Glaswerken, als: Bollampglazen, Lampbollen, Bier-, Wijn-, Madeira-, Champagne-, Rijnwijn-, Likeur- en Vingerglazen, Karaffen, Zoutmaatjes, enz., enz. (348)

Vaupel & Co. zullen op Donderdag à tout prix publiek verkoopen: eenige kisten meer of min beschadigde 5/4 en 6/4 ruwe Calicots, een baal Molton Dekens en drie balen gekleurde Twist. (349)

De ondergeteekende zal met primo Junij onder toezigt en bescherming van de Hoofd-Commissie van Onderwijs eenen Cursus openen over de reken-, stel- en meetkunde. Informatiën zijn te bekomen aan de Gouvernements 2e. lagere school.

(345) A. DE BRUYN Mz.

Wordt gevraagd:

Door een der suikerfabriekanten, woonachtig in den Oosthoek van Java, eene Gouvernante, geschiktheid bezittende, tot het geven van onderwijs aan een meisje van elf jaren, in de Hollandsche, Fransche en Engelsche talen, Muzijk, Vrouwelijke Handwerken en wijders datgene wat tot eene gesoigneerde opvoeding behoort.

De conditiën zullen zeer voordeelig en allezins aannemelijk zijn. Adres franco onder La. Y bij de boekhandelaren en boekdrukkers *Lange & Co.* te Batavia.

(339)

Bij BONNIOL, Mr. Kleedermaker te Batavia.

Rokken en Jassen van zwart 1 kwaliteit *f* 50,—
Militaire en Schuttersjassen van blaauw laken. » 50,—
Broeken van zwart satin de laine. 1 kwaliteit. » 25,—
Tricot-broeken (Bonjean) zwart. . . . . » 25,—
Tricot-broeken (gekleurd) van . . . . *f* 18.— a » 22,—
Gekleurde zijden en zwart satijnen vesten *f* 10.— a » 15.—

Wanneer men zelf de stoffe verlangt te leveren, is de prijs van het maakloon voor rok of jas *f* 25,—
Van een broek. . . . . » 6,—
Van een Vest. . . . . » 6,—

Hij vervaardigt eene geheele kleeding binnen den tijd van 48 uren. (277)

Verkrijgbaar

bij den Scheepsleverancier *J. F. Tentée*, pas aangebragte Macassaarsche Roode Vischjes, Macassaarsche Olie en Kajoe-Poetie Olie. (349)

TE KOOP

Op zeer voordeelige voorwaarden biedt de ondergeteekende zijn erf en huis, waarin gedurende vele jaren met goede winst toko-zaken zijn uitgeoefend, ten overname aan. Het meubilair en tokogoederen zullen mede tegen billijken prijs kunnen worden overgenomen.

Brieven franco.

(334) STEVENS, te *Buitenzorg*.

Na terugkomst van Singapore (vermoedelijk op den 20 dezer) is het vertrek van het stoomschip **Java** naar de kust geregeld, als volgt:

Van hier naar Samarang op Donderdag den 26 dezer.
» Samarang naar Soerabaya op Zondag den 29 dezer.
» Soerabaya naar Samarang op Donderdag den 2 Junij.
» Samarang naar herwaarts op Zaturdag den 4 »

Voor Passage en nadere inlichtingen vervoege men zich ten stoomboot-kantore.

(343) MACLAINE, WATSON & Co.

Batavia, *den* 13 *Mei* 1853.

Het stoomschip **Java** is weder bestemd tot het overbrengen der Overlandmail pakketten voor de halfmaandelijksche mail in Junij aanstaande naar Singapore via Muntok en Riouw op den dag door den Directeur der Producten en Civiele Magazijnen voor het vertrek dezer mail aan te kondigen.

Voor Passage gelieve men zich te vervoegen ten kantore van

(342) MACLAINE, WATSON & Co.

Batavia, *den* 13 *Mei* 1853.

Stoomschip MACASSAR.

Het vertrek van dit stoomschip is bepaald als volgt:

Van Batavia naar Samarang op Woensdag den 18 Mei.

Van Samarang naar Soerabaya op Zaturdag den 21 Mei.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten kantore van

de Agenten,

(341) B. KOPERSMIT & Co.

Scheeps-Berigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Mei....13	Amerikaansch	Horatio	Swift	New-York	10 April	New-York
» ....—	Engelsch	Columbine	W. Spencer	Batavia	10 Mei	Cork
» ....—	»	W. Connal	J. Brown	Liverpool	12 Februarij	Hongkong
» ....—	Noorw	Esmeralda	Thromp	Cowes	3 »	Singapore
» 15	Engelsch	Whampoa	E. Geale	Sydney	12 Maart	»
» ....—	»	Thetis	J. Cass	Hongkong	7 April	Londen

Aangekomen Schepen te *Batavia*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Mei....13	Nederlandsch	Jacatra	Buys	Rotterdam	25 Januarij	van Ommeren, Rueb en co.
» ....—	Nederl. Indisch	Hap Heen	Naridien	Samarang	4 Mei	
» ....—	» »	Justina	Schott	»	22 April	
» ....—	» »	Oedjoeng Pandang	Tjia Ok	Palembang	28 »	
» ....—	» »	Bintang Toedjoe	Poa Hokting	Padang	30 »	
» ....—	Amerikaansch	Daniel Sharp	G. Bassett	Port-Philip	1 »	Paine, Stricker en co.
» ....—	Nederl. Indisch	stooms. Macasser	Chevallier	Soerabaya	9 Mei	B. Kopersmit en co.
» 14	Zweedsch	Elisabeth	Wennerholm	Port-Philip	13 April	Pitcairn, Syme en co.
» ....—	Nederlandsch	Vriendschap	Schuchard	Sydney	30 Maart	van Ommeren, Rueb en co.
» 15	Nederl. Indisch	Atiatul Rachman	Lunel	Banda	27 »	
» ....—	» »	Tatas Banjermassing	Sariel Baharoan	Banjermassing	29 April	
» 16	» »	Sootban	Sech Bansoer	Pontianak	22 »	
» ....—	» »	Fiedha Rachman	Sech Belfagie	Samarang	30 »	
» ....—	Belgiesch	Philotax	de Ruyter	akyab		B. Sanier, Suermondt en co.
» 17	Nederlandsch	Z. M. stooms. Celebes	luit. t/z. 1e kl. Geerling	Sambas	11 Mei	
» ....—	»	van der Palm	Ogterop	Rotterdam		van Ommeren, Rueb en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia*.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Mei....14	Nederl. Indisch	Pasekka	Tan Pik Giok	Pekalongan
» ....—	Amerikaansch	Palmetto	Manly	San Francisco
» ....—	Fransch	Antoinette Cezard	Marin	Samarang
» 15	Nederlandsch	Z. M. stooms. Merapi	luit. t/z. 1e kl. Muller	Macasser
» ....—	Nederl. Indisch	Sayan Mashoor	Hadjie Yoesoep	Banjermassing
» ....—	» »	Sumatra	P. Vader	Padang
» ....—	» »	Ellen	Lebert	Samarang
» ....—	Nederlandsch	Soolo	Kenteland	Soerabaya
» ....—	»	Walvisch	van Soest	Soerabaya

In lading liggende Schepen te *Batavia*.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Elisabeth Antonia	Schippers	in reparatie	Haager en Schuurman
»	Osiris	Crans	Soerabaya	B. Sanier. Suermondt en co.
»	Loopuyt	Bouwmeester	Samarang en Soerabaya	de Weerdt, Ruyl en co.
»	Jan van Galen	de Boer	Tjilatjap	van Ommeren, Rueb en co.
»	Jacatra	Buys	Soerabaya	»
»	Vriendschap *	Schuchard		»
»	Eliza Susanna *	Dykama	Nederland	»
»	van der Palm	Ogterop		»
»	Staatsraad Baud	de Jong	Samarang en Soerabaya	B. Kopersmit en co.
»	Baltimore *			»
»	Twee Gebroeders *	Zeeman	Singapore	»
»	de Vrienden	Tydeman		»
»	Almelo	Auffmorth	Nederland	Tiedeman, en v. d. Burg.
Nederl. Indisch	Tjaij Goan	Tan Tekaoeij		
» »	Faid Alim	Bahawe	Soerabaya	Coulster
» »	Bencoelen	Ardasier	Bencoelen	
» »	Generaal Chassé	Rehling		Paine. Stricker en co.
» »	Gleaner	Thierbach	Soerabaya	Kreglinger, Dummler en co.
» »	Tjinseng Rembang	van Rooyen		
» »	Zeelust	Sech Talap		Coulster
» »	Maimoen	Said Kassim	Soerabaya	»
» »	Oeij Sinjo	Kwik Samiang		
» »	Justina	Scott		
» »	Bintang Toedjoe	Poa Hok teng		
» »	Hap Heen	Naridien	Samarang	
» »	Oedjong Pandjang	Tjia Ok		
» »	Atiatul Rachman	Lunel	Soerabaya	D. N. Buys en co.
» »	Tatas Banjermassing	Bahawen		»
» »	Fiedha Rachman	Sech Belfagie	Samarang	Coulster.
» »	Sootban	Sech Bansier		D. N. Buys en co.
Engelsch	Union	Chapman	Cowes	Maclaine, Watson en co.
»	Rajasthan	Wood	Australia	»
»	Mary Catherine	Butler	Cowes	Pitcairn, Syme en co.
»	Glendaragh	And. White	Cork	»
»	Mary Cannon	Renny	Australie	»
»	Caroline Agnes	Morris	Rotterdam	Morgan, Melbourn en co.
»	Richard Thornton	Dallas	London	Martin. Dyce en co.
»	Pet	Coppings		Adam en co.
Amerikaansch	Kepler	Ballard	New-York	Paine, Stricker en co.
»	Daniel Sharp	G. F. Bassett		»
Pruisch	Rica	Darmer	Antwerpen	Maclaine, Watson en co.
Zweedsch	Elisabeth	Wennerkolen	Soerabaya	Pitcairn. Syme en co.
Belgiesch	Philotax	de Ruyter	Antwerpen	B. Sanier. Suermondt en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms, *Ambon:* de heeren *A. Boaclie.* — *R. Everwijn.* — *H. B. van Losbroek.* — *M. A. Jasper.* — mevr. *Cristall.* — *Anna Waltimenie en* 1 *kind.* — jonge heeren *J. A. John.* — *C. John.* — *Z. M. troepen.*

Met het N. I. stooms. *Padang:* mevr. *Rappard.* — *Z. M. troepen.*

Met het N. I. schip *Djielanie: een sergeant, vrouwen en kinderen.*

Handels-Berigten.

De wekelijksche Gouvernements veilingen van Spaansche Matten hebben plaats gevonden tot de navolgende gemiddelde prijzen:

Mei 13 1853. 40000 Mexicaansche met den Arend *f* 2.64¼ silver.

Aanvoer.

Van Singapore per eng. brik *Zeelust* gez. Sech Oemar bin Salim Tatap.

20 zakk. dadels. *de Gezagvoerder.*
3066 pakk. aardewerk. 213 coll. chin. goederen. *Lim Longjouw.*

Van Palembang per ned. ind. bark *Oedjoeng Pandan* gez. Tjia Ok.

378 pic. kapok 24 do. peper. 204 do. damm. 5³/₁₀₀ do. tabak. 2¹⁵/₁₀₀ do. was. 8⁴/₁₀ do. benzoin. 1 do. chin. zoethout. 200 str. zeilgaren. 29⁶/₁₀ pic. gambier. *de Gezagvoerder.*
83³/₁₀ pic. damm. 6 zijde kleedjes. *Oeij Ham-ing.*
37⁶/₁₀ do. idem. *Kwee Kanling.*
1 corg. slendangs. 1³/₂₀ do sarongs. *Said Acht. bin Sech.*
61⁶/₁₀ pic. damm. *Said Oemar bin Humat.*

Van Melbourne per am. schip *Daniel Sharp* kapt. G. Bassett. agt. Paine Stricker en co.

50 vaten. tabak. 74 do. roodewijn. 50 kisten. tabak. 50 vaten azijn. 300 vs. spijkers. 140 vaten. brood. 200 balen drills. 7 kisten. do. 50 balen shirtings. *Paine, Stricker en co,*

Van Melbourn per Zwd. schip *Elisabeth* kapt. Wennerkolen agt. Pitcairn, Syme en co.

1931 staven. ijzer. *de Agenten.*

Van Hobart Town per eng. schip *Pet* kapt. Copping. agt. Paine. Stricker en co.

Ballast.

Uitvoer.

Naar Tagal per ned. ind. bark *Batavia* gez. Tan Inghok.

400 pic. pic kapas. 15 kn. madopoll. 1 do. chitsen. 1 do. roodkatoen. 1 do. am. drills, 1 do. cambricks. 1 do. doeken. 3 st. chin. zijde stoffen. 12 balen eur garen. 8 kn. vuurwerk 8 ps. ijzeren potten. 10 pak offer papier, 5 ks. glaswerk. 250 ps. vloersteenen 500 do. dak pannen. 1 kist. thee. 1 do. lijn-olie. 2 chin. tafels. *Oeij Ti ang djoen.*
5 vs. zuurkool. 19 led. vaten. 1 pak boeken. *D. N. Buijs.*
2 bn. ong. katoen. 2 kn. mousselinnen. 1 do. eur. doeken. 1 do. longcloth. 1 do. do. chitsen. 2 bn. ong. katoen. 1 kt water. *Said Achmat, Atas.*
92 staven. ijzer. 1 vat bier. 2 kist. do. *John Pryce en co.*
10 keld. genever. 4 kisten wijn. 1 tromm. kleederen. *Vaupel &*
3 schuitj. tin. 2/₃ vaten beschuit. *Paine, Stricker. en co.*

Naar San Francisco, per amer. schip *Palmetto* kapt. Manly.
797 pic. koffij. 847 do. suiker. 3192 do. rijst. *MacLaine, W en co.*

Naar Nantes via Samarang per fr. schip *Antoinette Cezard* kapt.
265 pic. zwt. peper. 3 do. gutha percha. 1000 do. gom elastiek do. koffij. 12 do. buff. hoorn. 360 do. gomdamm. 100 do. 1230 st. buff. huiden. 9 kn. jap. goederen. 8000 ps. goenie *B, Sanier. Suermondt en co.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned. schip *Soolo* kapt. Ko
257 kn. manufact. 1 kist linnen. 176 pak koffij. zakk. 2 ki werk. 43 arak leggers, 3 vaten bier. *aan boord geb. led.*
400 pic. tin. *N. H. M.*

Naar Palembang per ned. ind. bark *Djelanie* gez. Said Moch bin Alie.

14 kn. ruw. katoen. 2 do. witte cambricks. 3 gew. doeken. 2 kantoorbehoeften. 3000 st. goenie zakk. 1 kistjes, monster,
276 sp. matten. 3 st. eur. chits. 3 doz. do. katoen. doeken. everlast. 1 pak rood kat. garen. 6 riem holl. papier. 6½ do borden. 5 ps. stolpen. 1 st. mousslinnen. 4 do. bat. bl. catj. chin. ruwe zijde. 6 pic. suiker. 80 do. arab dadel. *hamat ansep.*
3 roll. everlast, 1/2 pic. oud ijzer. 40 do. aardappelen. *Sech Basalma.*
3 kn. batav. gedr. sarongs. 25 corg. do. do. slendangs 10 doeken. 9 ps. do. slendangs. 1 kt. do. gedr. sarongs. 1 doeken. 1 do. sigaren. 1 do. eur. chits. 3¹⁰/₂₀ corg. bat. sarong *Abdulla bin Aboe Baker.*
4 kn. batav. gedr. sarongs. 61 st. st. eur. chits. 1 kt. 3½ corg. gedr. sarongs. *Sech Achmat, S. E.*
4 kn. eur. sarong. 6 corg. do. lange kleedjes. 8 do. do. pak geel kat. garen. 19 st. eur. chits. 6 do. do. tjilet kat. garen. 20 doz. eur. doeken. 8 st. do. doerias, 1 dekens. *Sech Mochmut Basalman.*
2 corg. eur. kleedj. 8 do. do. sarongs. 50 catj. buff. *Mockt. bin Alie.*
2 kn. papier. *v. Haren Noman.*
en *Gouvernements.* goederen.

Théâtre Français de Batavia.

Vendredi, 20 *Mai* 1853.

Représentation Extraordinaire. — *Abonnement Suspendu*

LA CHASTE SUZANNE.

Gedrukt te *Batavia*, bij W. BRUIJN